

Pòrtic

El Primer Congrés Català de Geografia no va aparèixer com un miratge, no fou una il·lusió òptica que es desfà quan es preté que esdevingui part del món tangible. El Primer Congrés Català de Geografia no sorgí, tampoc, d'un no-res bromós, sense història.

Al contrari, es pot afirmar que, com totes les empreses que efectuen els homes —aquests éssers que hom pot caracteritzar per la càrrega d'antecedents que traginen—, el Primer Congrés Català de Geografia té uns precedents històrics ben clars.

Uns són de caràcter general i foren sorgits del món universitari, com, per exemple, les reunions i sessions especialitzades que s'han celebrat a Catalunya aquests anys en el món de la geografia: la Setmana sobre el medi, a Tarragona; les Jornades sobre la nova geografia regional, a Girona; les setmanes d'estudis urbans, a Lleida; la reunió, a Barcelona, de la Conferència Regional de la Unió Geogràfica Internacional i d'un Congrés Ibèric de Geografia; els cicles de conferències sobre Història de la Cartografia, a l'Institut Cartogràfic de Catalunya, etc.

Uns altres fets que es poden considerar precedents del Primer Congrés foren organitzats i convocats concretament per la Societat Catalana de Geografia dins de la seva amatent voluntat d'obertura a tots els corrents del pensament. Per exemple, l'organització de la Tercera Sessió plenària del Grup Internacional de Treball de la Geografia de la Indústria Tèxtil; l'organització de la Reunió del Grup de les Activitats Comercials de la Unió Geogràfica Internacional; les Jornades d'estudi sobre la regionalització i els ens intermedis; l'aportació creixent d'intervencions de geògrafs forans a les tasques habituals de la Societat de Geografia, l'increment del diàleg, etc.

Però, possiblement, la intervenció precursora del Congrés que més cal fer notar ha estat, tal com en altres ocasions s'ha pogut afirmar, «l'actual reconeixement i renovació del pensament geogràfic», amb l'aportació de tendències i d'enfocaments nous esdevinguts des de fa una trentena d'anys, aportació que és visible en el contingut de les revistes especialitzades, en el plantejament de les Tesis més recents i dels treballs de recerca més propers, en la celebració —s'acaba d'indicar— de conferències, de jornades, de simposis de contingut i d'enfocament ben actuals i en la modificació i adaptació dels programes dels estudis geogràfics i de llurs continguts a les exigències dels dits enfocaments nous.

Per altra part, la participació, que va en augment, de geògrafs a les tasques de l'administració pública i en moltes entitats privades, més el convenciment generalitzat de la immediatesa dels esdeveniments que tenen lloc a qualsevol punt del món, la inclusió als *media* de comentaris geogràfics, l'increment de les relacions personals que les reunions i congressos faciliten, tot ha fet que la presència de la geografia al si de la societat catalana sigui un fet d'importància cabdal que imposava la discussió conjunta i el debat més obert.

Tots aquests factors, que s'han anat accentuant i ampliant els anys darrers, imposaren la celebració del Primer Congrés, i fan necessària la continuació del debat i obliguen a pensar, ja des d'ara, en la conveniència de la convocatòria —més o menys remota o més o menys propera— d'un Segon Congrés.

Ara, per primera vegada des de fa molts anys, la geografia a Catalunya no es limita a les activitats acadèmiques i universitàries, activitats que si bé es caracteritzen per l'increment creixent del seu aprofundiment teòric i pel més gran rigor metodològic, tenen uns límits d'actuació més reduïts, a causa, possiblement de l'estretor burocràtica que massa sovint encara entorpeix la labor de la Universitat.

A més, per primera vegada, la geografia «no acadèmica» es practica i es discuteix amb rigor per una majoria formada per universitaris procedents de facultats diverses (enginyers, juristes, economistes, arquitectes, etc), però que senten un veritable interès per les qüestions relacionades amb l'espai i amb els assentaments.

Tot això, també, imposà la convocatòria del Primer Congrés i obliga a continuar mantenint desperta l'atenció envers tots els problemes de què s'ocupa la geografia.

Convé mantenir la geografia al dia, per evitar que torni a caure a l'oblit i a ser considerada com una activitat marginal.

També, per aquestes mateixes raons, s'evità que el Congrés tingués una orientació teòrica única i es procurà amb constància que els seus debats i les conclusions que s'elaboraren no tinguessin cap relació amb l'entronització d'una escola determinada. Aquesta intenció ha d'ésser continuada, procurant contribuir a mantenir la geografia —i els geògrafs hi haurien d'ésser els més interessats— lluny de sectoritzacions abusives i d'escolàstiques esterilitzants.

Els que han seguit el camí de la Societat Catalana de Geografia i, concretament, aquests darrers anys, les pàgines dels «Treballs de la Societat Catalana de Geografia», hauran vist que la intenció esmentada ha estat cada vegada més marcada.

El programa del curs 1991-1992, que ara es prepara, n'és una mostra. És un programa que es pot considerar la continuació i el perllongament del debat del Congrés. Alguns temes que no s'esgotaren, algunes opcions que es prengueren, alguns dubtes que quedaren plantejats, alguns enfocaments que caldria aclarir, alguns problemes que se suscitaran, és necessari de continuar-los, sospesar-los, resoldre'ls, aprofundir-los, concretar-los d'una manera constant i ininterrompuda. I això és el que es procura que faci el programa.

De moment, durant aquest curs vinent, es tractaran temes referents a la marginació social i territorial i als problemes concrets de la perifèria (Paola Vinay, Anna Alabart, etc), els temes referents a la visió nova del territori (Ramon Folch, Jordi Casassas), els referents a la necessària discussió de l'estructura i de l'evolució urbanes i de l'ecologia (Georges Bertrand, Lluís Casassas, Montserrat Galera), sense oblidar l'anàlisi de les estructures físiques del territori (Joan Mateu, Antonio Gómez) i les sortides d'estudi habituals (a Granollers, a l'Alt Solsonès i Berguedà Occidental).

S'intentarà, doncs, no tancar-se en cap cel-la partidista i no quedar presoners d'una interpretació abstracta de les relacions entre l'home i els medis ecològics, procurant de trobar l'accent just d'una ciència més social, en el sentit de la frase de Fernand Braudel tantes vegades citada (Isnard, Racine, Rochefort i altres): «Em sembla que la geografia, en la seva plenitud, és l'estudi espacial de la societat o, per arribar al fons del meu pensament, l'estudi de la societat per l'espai».

Al moment en què tot Catalunya està experimentant canvis tan notables (en les estructures del transport, en l'extensió del fenomen de la periurbanització galopant; en la creació de noves centralitats urbanes i l'afermament del fet metropolità; en la penetració de xarxes d'ensenyament superior a capes i a racons fins ara oblidats, amb noves concepcions de l'oci i del lleure, etc) la geografia no pot quedar-hi al marge. És convenient que hi hagi l'anàlisi feta pels geògrafs i des de la geografia. És una veu que s'ha de deixar sentir. No és lícit d'opinar que la responsabilitat de resoldre les grans qüestions només és del altres (polítics, planificadors, funcionaris públics...). Cal deixar sentir la veu dels geògrafs.

La Societat Catalana de Geografia continuarà seguint aquest camí que tantes vegades ha assenyalat, i voldria emprendre'l acompanyada de tots aquells a qui preocupa l'eclosió de la ciència, la seva plenitud i el coneixement de la transformació de la societat de Catalunya.

Ll. C. i S.